

ІТ-ІНДУСТРІЯ ТА ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА НОВОЇ УКРАЇНИ.

WHAT'S IN THE BOX?

Історія людства свідчить про те, що будь-які глобальні потрясіння економічного, політичного, соціального та військового характеру призводять до структурних змін та стимулюють стрімкий розвиток в різних сферах життєдіяльності. Це пов'язано з тим, що через появу нових умов і чинників старі системи не в змозі швидко та адекватно приймати рішення, досягати визначених цілей та завдань, а відповідно бути конкурентними та існувати. Саме через таке потрясіння війною з північним сусідом проходить зараз Україна. І це означає, що ми стоїмо на порозі тих самих корінних структурних трансформацій, які зачеплять усі шари державного та суспільного устрою. І в першу чергу це стосується економіки як індикатора якості соціального-культурного, правового і навіть політичного середовища. У зв'язку з цим важливо чітко усвідомити, яку економіку ми хочемо бачити в результаті цих змін, яким критеріям вона має відповідати і на що має бути спрямована.

Враховуючи сучасні реалії та тенденції розвитку суспільства в розрізі глобальної економіки доцільно відмітити чіткі тренди на: оптимізацію використання природних ресурсів, сумісне споживання та екологічність бізнесу; зростаючі в геометричній прогресії обсяги інформації, які в тому числі застосовуються при плануванні та прийнятті рішень; цифровізацію й автоматизацію складних процесів в усіх сферах соціально-економічної діяльності (від роздрібної торгівлі до державного управління та медицини) і при цьому усвідомлення ролі людини як найбільш цінного ресурсу сьогодення, який з часом лише набирає вартості, а не втрачає її як усі інші види ресурсів. Все ці аспекти

наштовхують на думку, що Україні необхідно будувати і розвивати креативну економіку, як таку, що базується на інтелектуальних, наукоємних, людиноцентричних та цифрових індустріях. Адже саме така економіка орієнтована на створення складних інтелектуальних продуктів, які забезпечують їй конкурентні переваги на світовому ринку та значну додану вартість. Саме креативна економіка стимулює розвиток інноваційних рішень в усіх сферах життєдіяльності країни, забезпечуючи більш плідну та ефективну взаємодію між ними. І саме креативна економіка найбільше ототожнюється зараз з цифровою економікою або цифровими індустріями, які використовують ІТ як ключовий інструмент для реалізації діяльності.

Так, згідно дослідження PwC цифровізація (діджиталізація) має значний вплив не лише на економіку країни (через зростання ВВП, інноваційний рост та розвиток ринку праці), а й суспільство (через оптимізацію доступ до базових послуг, зростання рівня та якості життя) та державне управління (через реалізацію принципів відкритості та прозорості, розвиток e-governance та рівня освіти), а відповідно рівень цифровізації (діджиталізації) як показник враховується при оцінці різноманітних індексів (індекс людського розвитку (HDI), індекс результативності впровадження інвестицій (INSEAD), індекс конкурентоспроможності національної економіки (WEF) тощо) [1]. Це в свою чергу формує певний імідж країни на світовій мапі, її привабливість та конкурентоспроможність для інвесторів, відкритість та готовність до співпраці. Так, за даними звіту PwC щодо рівнів діджиталізації та етапів, на яких перебувають економіки 150 країн світу, Україна ще у 2010 році входила до 28 країн, які знаходяться на 3 з 4 можливих етапів, так званої перехідної стадії розбудови цифрової економіки [1]. При цьому, як відмічають автори даного дослідження, країни, чиї економіки вступили на шлях цифровізації, стрімко проходять визначені етапи та досягають значних успіхів у вирішенні проблем використання ІКТ та розвитку пулу талантів, які можуть скористатися перевагами доступних технологій, продуктів і послуг, поки йде процес підвищення швидкості та якості цифрових послуг. І, дійсно, Україна є

підтвердженням цієї тези, про що свідчить значний розвиток ІТ галузі, яка протягом останніх 10 років перетворилася в одного з флагманів національної економіки, потіснивши гегемонію сировино-орієнтованих індустрій (видобувної, переробної та сільгосп галузей). Так, згідно даних щорічного звіту Асоціації “IT Ukraine” [2] обсяг ІТ-експорту з 0,7 млрд. дол. у 2011 році (що складало лише 3,1% загального експорту послуг України) зріс до 6,8 млрд. дол. у 2021 році (або 37% загального експорту послуг України). При цьому темпи росту ІТ-експорту перевищують темпи росту експорту усіх інших товарів і послуг в Україні (у 2021 році приріст склав 36% по відношенню до 2020 року). Також важливо відмітити, що у першому кварталі 2022, не зважаючи на початок війни, ІТ-індустрія забезпечила рекордні \$2 млрд експортних надходжень у порівнянні з \$1,44 за аналогічний період минулого року.

Окрім цього ІТ-галузь України на кінець 2021 році за даними держстату представляє собою 8,2 тис. діючих юридичних осіб [2], серед яких невеликі стартапи та гіганти галузі з 5+ тис. фахівців, сервісні та продуктові компанії, що реалізують проекти в фінансовій сфері, сферах електронної комерції, роздрібною та оптовою торгівлі, охорони здоров'я, медіа та реклама та ін. для партнерів з усього світу (від США, країн західної та східної Європи до СНД та Азії). Все це є дієвим стимулом для розвитку ринку праці, який в цілому є одним з найбільшим в Європі та налічує 18 млн. осіб (за даними на 2020 рік) і має значний кадровий потенціал. Доказом цього є зростання кількості фахівців, залучених у ІТ-галузь, майже в 2 рази протягом останніх 5 років (зі 150 тис. у 2017 році до 289 тис. у 2021) [2]. При цьому відбувається не лише кількісний, а й якісний рост, який обумовлений глобальним розвитком ІТ та зростаючими вимогами до кандидатів за різними професіями та спеціальностями, а також необхідністю українській ІТ-індустрії шукати і нарощувати конкурентні переваги на світовому ринку. І саме тому українська ІТ-спільнота є активним учасником розвитку системи освіти в Україні та інвестує у формування молодих талантів через реалізацію спільних навчальних програм з університетами та коледжами, підвищення кваліфікації викладачів, технічне переоснащення лабораторій,

супровід R&D проєктів, пошук шляхів впровадження повноцінної дуальної освіти тощо.

Таким чином, ІТ-індустрія сьогодні є своєрідним локомотивом цифровізації та розвитку креативної економіки в Україні, який охоплює усі сфери соціально-економічного життя нашої країни через реалізацію діджитал рішень в бізнесі, освіті, соціальних інститутах, державному управлінні та місцевому самоврядуванні та ін. У свою чергу, ці рішення покликані сформувати якісну нову суспільну систему з більш ефективними зв'язками та комунікацією, оптимізувати витрати та сформувати нові цінності, а також викристалізувати місце і роль людини, як головного чинника успіху або невдачі будь-якого процесу або проєкту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Maximizing the impact of digitalization. Strategy&. Part of PwC network Report. URL: <https://www.strategyand.pwc.com/m1/en/reports/maximizing-the-impact-of-digitization.pdf>
2. Ukraine IT report 2021 by IT Ukraine Association. URL: <https://reports.itukraine.org.ua/en>